

Fakta-ark

Ny PhD-afhandling om automatiseret sagsbehandling og ”god myndighedsadfærd”

Over hele verden anvender offentlige myndigheder i stigende grad halv- og fuldautomatisk sagsbehandling, når de træffer afgørelse ang. kontanthjælp, børnepenge, ansøgninger om husbygning eller prøveløsladelse. Stigningen skyldes dels, at den underliggende teknologi bliver mere og mere avanceret og dels politiske og administrative ambitioner om at opnå fx større ensartethed og effektiviseringer.

Ulrik Røhls netop afsluttede PhD-projekt, ”Automated, Administrative Decision-making and Good Administration: Friends, Foes, or Complete Strangers?”, tager denne udvikling som udgangspunkt og belyser, hvordan den stigende anvendelse påvirker myndigheders overholdelse af internationalt accepterede regler og normer for ”god myndighedsadfærd” (og vice versa). Sådanne regler og normer påvirker myndigheders sagsbehandling i relation til individuelle borgere og virksomheder og understøtter dermed effektivitet og reducerer fejlagtig forvaltningsskik, ligesom de beskytter individuelle borgers og virksomheders rettigheder.

Med udgangspunkt i den akademiske forskningsdisciplin, offentlig forvaltning, er Ulrik Røhls afhandling tværfaglig og henter viden fra jura, ”information systems” og ”Science and Technology Studies”. Baseret på praksis blandt statslige og kommunale myndigheder, undersøger han i hvilket omfang anvendelse af automatiseret sagsbehandling og god myndighedsadfærd er ”venner”, ”fjender” eller slet ikke beslægtede. Afhandlingen tjener på den måde som en slags forstørrelsesglas for større samfundsmæssige og etiske diskussioner om anvendelse, potentialer og regulering af stadig mere avanceret teknologi i vores samfund.

Afhandlingen konkluderer, at sammenhængene mellem er mangfoldige og tenderer til at være særlige komplekse i forhold til særlig tre underliggende værdier for god myndighedsadfærd; ”responsiveness”, ”accountability” og ”fairness”. Desuden konkluderer Ulrik Røhl, at anvendelse af automatiseret sagsbehandling tenderer til både at understøtte og underminere god myndighedsadfærd, hvilket indikerer, at en sådan anvendelse sjældent er et ”Columbusæg”, der understøtter alle værdier for god myndighedsadfærd på samme tid.

Empirisk bygger afhandlingen på omfattende data fra Danmark, som globalt set er førende med hensyn til digitalisering af den offentlige sektor, herunder anvendelsen af automatiseret sagsbehandling. Baseret på disse data ser der ud til at være en underudviklet opmærksomhed blandt praktikere – fx offentlige top- og mellemledere – omkring omfanget af sammenhænge mellem automatiseret sagsbehandling og god myndighedsadfærd. Dette er særlig uheldigt, idet de empiriske data også indikerer, at understøttende sammenhænge sjældent opstår af sig selv, mens det modsatte ser ud til at være tilfældet for underminerende sammenhænge.

Afhandlingens implikationer for praksis

- Offentlige top- og mellemledere har nøgleroller i at sikre at myndigheders anvendelse af automatiseret sagsbehandling understøtter god myndighedsadfærd.
- Offentlige top- og mellemledere kan løfte denne rolle ved at reflektere over og aktivt ansøre til overvejelser om anvendelse af avanceret teknologi og god myndighedsadfærd.
- En styrkelse af forståelsen af underliggende værdier for god myndighedsadfærd og hvordan disse relaterer til anvendelse af avanceret teknologi blandt offentlige top- og mellemledere, vurderes at være mindst lige så vigtig som en styrket lovgivning mv. for at håndtere specifikke problemstillinger angående anvendelse af avanceret teknologi og god myndighedsadfærd.
- En udvidelse af omfanget af regler og normer for god myndighedsadfærd således at disse bedre dækker relevante organisatoriske aspekter af anvendelse af automatiseret sagsbehandling bør overvejes af Folketing, kontrolinstanser mv.

Ulrik Røhl forventer at forsvare sin PhD-afhandling den 19. december 2022. Afhandlingen vejledes af Professor Morten Balle Hansen, Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet, og Professor

Sten Bønsing, Juridisk Institut, Aalborg Universitet. PhD-projektet er gennemført som et partnerskab mellem Aalborg Universitet og kommunernes IT-fællesskab, KOMBIT.

Ulrik Røhl er erhvervs-Phd ved Institut for Politik & Samfund, Aalborg Universitet, i samarbejde med kommunernes IT-fællesskab, KOMBIT, og desuden 'research fellow' på Public Governance Institute på Katholieke Universiteit Leuven i Belgien. På Aalborg Universitet underviser han på uddannelserne i Politik og Administration samt Digitalisering og Innovation. Han forsker i sammenhængen mellem god myndighedsadfærd, ledelse og digitalisering af den offentlige sektor, og er tidligere stabschef i KOMBIT.

